

ROMANIA

S U B

PRINȚUL BIBESCU.

1842—1848.

DE

C. D. ARICESCU.

BUCUREȘȚI.

Tipografia C. A. Rosetti, ulița Fortuni No. 15.

1862.

„Sórta României este a fi pentru totú d'anna smerită.“
Prinçulú G. Bibescu.

INTRODUCERE.

În *Românul* de la 20 Sept. trecut, am citit o korespondință din Bukurești, (1) publicată în ziarul francez *Le temps*, în care korespondința aflăm aceste rânduri:

„Noi Români (alegătorii din Mexedintzi, cari au ales pe Prințul Bibescu deputat în kameră (2) au krezut că ar fi foarte posibil prințului Bibescu a îndeplini în adevăr cu *demnitate* acest nou rol; și ca se nu s-lbească în mandatul ce-i a dat, i a trimis această însemnată adresă:

„Oki și inimile noastre se întorcă cu ORGOLIȘ

(1) Negreșit, din fabrika boerească.

(2) Alegătorii toți erau acestia:

Nikolake Mixail, Mixail Ciokasan, Dinkă Poenaru, A. Manu, Marin Kintesku, D. Pleniceanu, Niku Gărdăreanu, Barbu Isvoranu, Retezanu, Enake Skafesu, Ioan Grecesku, Grig. Mikulesku și D. Sîmboténu.

Din acestia, cei doi din urmă aș votatș kontra; prin urmare, cei-1alți 11 au votat pentru Prințul Bibescu.

Prințul Bibesku, amă krezutū de datorie a publika aktele salle, spre rușinea ȝellor 11 alegȝtorī din Me-xedingī, pentru onnōrea poporului ȝe ȝa gonitū la 48, și pentru konvingerea ȝellor ȝe ar krede kȝ Prințul Bibesku s'ar putea skimba din ȝeea ȝe a fostū.

Dar pīnȝ a nu intra în materie, tragū luarea aminte a lektorului asupra passagelor subliniate din adresa ȝellor 9 allegȝtorī kȝtre Prințul Bibesku.

Maī ȝntȝiū observȝmū aȝeste kuviinte: „9 alle-ȝtorī ai M. Tale, ku totulū devotaȝi kausei Mȝriei Tale.“

Deȝi, kare e kausa Prințului Bibesku? Tronulū; dar tronulū aȝi pentru Bibesku e separatismulū pen-tru Romȝnia; ne respundū īnsȝ boerii prin ȝei 11 a-legȝtorī: voimū tronulū pentru Prințul Bibesku, ku nobilulū skopū *d'a fortifica și a consolida România; pentru a reda Nașionei demnitatea ei, vechea frater- nitate, vechiulū respectū al omului pentru omī; în fine, puterea și ordinea.*

Ku tōte aȝeștea, autorii Adresei, propuindū aȝeste reforme, aū griȝȝ a face și reservele lor, pentru ka- sulū kȝndū Nașionca ar ȝere kontū Prințului Bibesku de programulū seī; deȝi, ēȝȝ aȝelle reserve:

„Veī face tōte aȝeștea, în MĂSURA PUTERILORŪ MĂRIEI TALE, și pe kȝtū reformele soșiale VOR TRE- BUI S'ADDUCĂ ÎNBUNĂȝȝIREA MORALĂ ȘI ÎNTELECTUALĂ.“

Prin urmare, Prințul Bibesku ar putea respun- de într'o zi Nașionei:

„N'amū fȝkutū ȝe amū promisū, fiind-kȝ alle-

gătorii mei 'mi' au zis ū sŕ fakŭ avelle îmbunŕtŕgiri
DUPĂ PUTEREA MĒA ŐI DUPĂ POZIŦIA ŦERREI; deŕŕ,
politika nu m'a ertatŭ a face totŭ ȕe amŭ promisŭ.“

Aȕeŕta konstatatŭ, sŕ treȕemŭ înainte.

Aŕa dar, Naȕiunea e lipsitŕ azi de demnitatea
ei, de vechiulŭ *respectŭ alŭ omului cŕtre omŭ*, de
putere Ői de ordine. Dar kare a fostŭ ore demnitatea
Romŕniei subŕ administrarea de 6 ani a Prinȕului
Bibesku? Vom arȕta în aȕeŕŕ broŕurŕ; observŕmŭ
numai în treȕere kŕ maksima Prinȕului Bibesku, dupŕ
kum ne asigurŕ însuŕŕ fiulŭ seŭ, D. Grigorie, poreklitŭ
Bassaraba Brŕncoveŕnu (1) era: SOARTA ACESTEI ŦERRI
ESTE A FI TOTŭ DE UNA SMERITĂ.

Ői în adevŕrŭ, subŕ administrarea Prinȕului Bi-
besku, Romŕnia a fostŭ dispreȕuitŕ în intru, Ői sme-
ritŕ în afarŕ, kum vom dovedi ku aktele oficiale din
1842—1848, Ői ku mŕrturii ka Domniŕ Ioan Ghika,
Ioan Eliade Ő. ȕ. l.

Dar ȕe va fi înȕelegŕndŭ ore adresa ȕellor 9 a-
legŕtorii ai Prinȕului Bibesku prin *vechiulŭ respectŭ
alŭ omului cŕtre omŭ*? Negreŕitŭ, respectulŭ ŕer-
rŕnilor, orŕŕanilor Ői boerilor ȕellor miȕŕ kŕtre PROTI-
PENDADA, kŕtre SPĒLPII ŦERREI; dar noi Őtimŭ toȕŕ kŕ
aȕeŕŕ respectŭ nu a fostŭ, Ői nu putea fi altulŭ, de
kŕtŭ supunerea passivŕ Ői umilitore a servului kŕtre
stŕŕŕnului seŭ. Aȕeasta ne promite ore noulŭ aspirantŭ
la trŕnului Prinȕipatelor-Unite?

(1) Beŕŕ articolul D. Bolliak în Romŕnui No. 261, 262, 264 etc.

Puterea și ordinea, zice adresa cea însemnată, kumă o numeskă veî 9 alegătorî; dar kare putere? Puterea lui *Villara* ș'a lui *Doskoff*? Saă puterea boerilor kari sploatară garra subt administrațiunea Prințului *Bibesku*? *Ordinea*? Kare ordine? *Negreșitū* a bičiului lui *Kăpitan Kostake*. *Autoritatea legală*? *Negreșitū*, a baionetelor. *Reformele sociale*? *Negreșitū* velle introduse de Prințul *Bibesku* în skólele naționale, de unde a gonitū limba națională. *Prosperitatea*? *Negreșitū* a ceea a sklaviei, preparată de generalulū *Diuhani*. *Imbunătățirea morală* a poporului? *Negreșitū*, moralitatea de kare ne a datū esemplulū Prințulū *Bibesku*, ku luarea în kăsătorie a nevetei lui *Konstandin D. Ghika*, *Sprătarulū*. *Consolidarea României*? *Negreșitū*, ka aceea ce o promitea *Trandafiroff*, ku splótarea minelor române de către soldașii muskali.

Dar ceea ce ne-a impresionatū mai multū în însemnata adresă așellor 9 allegătorî, suntū aceste kuvinte :

„FIÎ INEMICUL NEÎNPĂCĂTŪ ALŪ PERTURBATORILOR SOCIETĂȚII.“

Deși, cine suntū așeșii perturbatorî? Organele *Reakțiunei* (*Unirea și Viitorulū*) aū strigatū, pe toate tonurile, pînă aū regușitū, kă perturbatoriî societății (*perturbatori de meserie*) suntū kapii partidului liberalū, CARI AR TREBUI ESTERMINAȚI, ziceaū fără temere organele bocești. Dar de ce suntū ei oare perturbatori? Fiindū kă aū făkutū mișkarea națio-

nală din 1848, care a scărpată *România* din gaele Vulturului uraliană, și care a resturnată pe Prințul Bibescu, și a prevestită nuoulă regimă konstituțională; fiindă kă aă demaskată în okiă Europei, în cei 9 ani de emigrare, administrarea Prinșilor regulamentari; dară atunchi suntă perturbatori și Domni Ioa Ghica și Ioa Eliade kari în operile lor interesante (1), aă stigmatizată pe Despotiă Romăniei și pe perfidulă ei protektor. De ce avestia nu suntă *perturbatori de meserie*? Fiindă kă aă skimbată bandiera, aă devenită apărătoră boerilor, fie care pentru interesele sale în parte. Daka pentru aș iubi cineva Patria, pînă a'și espune averea, viața, libertatea, familia, kum aă fărută și fakă kăpiă oneșăi aă partidului liberală, se pôte numi *perturbare*, apoi, daă perturbatori suntă așeșăi demni și kurăgioși tribuni aă poporului romăni.

Dupe așeste preliminări indispensabile, să intrăm în materie; speră kă aktele oficiale ce kopieză, vor face a roși cei 11 allegatori din Mehedinți; iar Romînăi cei orbi se vor lumina, și cei kreduli se vor desamăgi; în sine, toți Romăniăi adevărați se vor revolta la singura idee a revenirăi la putere a unui muskalită boeră ka Prințul Bibescu, care șase ani a fostu Despotulă Romăniei și sklavlulă Russei.

(1) Le protectorat du Czar, de D. I. Eliade. Dernière occupation des Principautés par la Russie, de D. G. Chainoi, anagramul numelui D. I. Ghica.

ADMINISTRAREA PRINȚULUI BIBESCU.

Mulți Români se mirați înainte și după 1848, și se miră pōte și azi, kum PrinȚul Bibesku, *allesul Românilor*, se guverne mai rău de cât PrinȚii Aleksandru Ghika și Barbu Știrbei, urkați amîndoi de Muskalî pe tronul României?..

Mirarea va înceta îndatc pentru toți acei Români când vom proba cȃ PrinȚul Bibesku a fostă allesul unei Adunări a cȃria majoritate absolutc se kompunea de boeri privilegiați; iar allegerea PrinȚului Bibesku a fostă o kuratc skamatorie a la Bosco. Bibesku s'a allesă Domnū, ajutatū de ura boerilor kontra D-lui Barbu Știrbei, și prin influinȃa konsulului muskleskū Daskoff, și prin jokulū lui Villara la allegeri.

D. Ioan Ghika, urkatū pe fotoliulū de vice-președinte alū Adunării de majoritatea boerilor (alū cȃroro stegarū azi e PrinȚul Bibesku, vekiułū lor kandidatū de Domnū) D. Ioan Ghika nu pōte fi bȃnuitū de *perturbator* și de *panșletar*; din kontra, pentru boeri, D. Ioan Ghika e o *autoritate respectabilă*, daka odatc

este onoratū ku fotoliulū de vice-președinte alū Kamerei. Deși, eatz ce zice D. Ioan Ghika la pagina 56 din opera sa, citatz în întroducere.

„Kapitulū I alū Regulamentului Organikū tratéz de alegerea Domnului, la care urméz a lua parte cei trei episkopi, și 186 deputați de diferite klasse, sub președința mitropolitului. Ku tóte ačestea, la 1834, Domnulū Aleks. Ghika n'a fostū allesū dupz Regulamentū; și numitū d'adrechtulū de la Konstantinopole, în urma unei înțellegeri între ministrii Sultanului și ambassada russeaskz. La 1842, dupz ce a kuzutū Aleksandru Ghika, s'a fuzutū întrea și cea din urmz allegere dupz Regulamentū; dar étz ce mijloace s'aū întrebuintatū (de inemiții României) ka sz assigure majoritatea unuia din cei duoți kandidați, Bibesku și Știrbei, protegiați amîndoi de konsululū Daskoff și de generalulū Duhamel: în lokū de a trece în listz pe toți kandidați, kum preskrie art. 26 din Regulamentū, aū skosū afarz (on a éliminé) pe toți ačeia a kuzora popularitate i neodihnéu (1); sub pricinuire kz, neavzndū șanse a fi întzriți de Pórtz, în kazū kuzndū vre unulū dintr'înși ar putea fi allesū de Domnū, e de prisosū a maī figura kiar în lista kandidaților.

„Frații Bibesku și Știrbei furz priimiți în lista kandidaților, kontra art. 26 din Regulamentū, kare preskrie kz *noblețea candidatului să se urce*

(1) Intre kari erau D. Kzmpinéu mi frații N. mi K. Sugu.

celui puțină la moșulă seă (1). Art. 32 din Regula-
mentă zice ka sã se voteze deosebită, pentru fie-kare
kandidată în parte; deã, sub pricinuire kã se perde
prea multă timpă, împãrșiră pe cei treizeci kandidați
în șase seriă sau sekșionă; și se dete fie-karuă alle-
gãtor kãte cină bile, din kare una era albă. Kla-
sifikãndă pe kandidați serioși kãte două și kãte trei
în aceeași serie, urma neapãrată a se împãrșii cele
186 bile albe alle seriei, paralizãndu-se ună pe alți;
așezãndă însă pe D. D. Bibescu și Știrbei, fie-kare
într'o serie deosebită, și alături ku niște kandidați
fãră partidă și fãră șansă, li se assigura neapãrată
maioritatea. Bibescu, cel mai june din cei două frați,
avu o forțe mare maioritate; mai toți Deputații vo-
tară pentru dãnșulă, de frikă d'a nu fi allesă frate-
șă Știrbei.

„Se votămă toți pentru Bibescu, zisse Villara, unulă
din alegãtoră; eată singurul mijlocă d'a scãpa de Știrbei.“

Dar ni se va obiecta, pôte:

— Adunarea din 20 Dec. 1842, ce a allesă Domn
pe Bibescu, fu kompusă de 190 membrii, din tôte kla-
sele, afară de ȕrană; merită dar mai multă de kãtă
adunarea dela 24 Ian. 1859, epitetă de Adunare na-
șională; și, fãră prostia allegãtorilor și jokulă luă Das-
koff ș'ală luă Villara, putea eși din urna elektorala
la 20 Dek. 1842, ună Domnă ka Kãmpinenu.

(1) Se zice kã mowul Pringuluă Bibescu ar fi fost Xergelegiu; a-
ceasta i face onnoare. Papa Leon X a avut tot kam o asemenea
origine; dar a întrebuingat geniul sãu mi kultura sa pentru-
folosul patriei mi progresul șivilizașionă; pe kãnd frașii Bi-
besku mi Știrbei au justifikat proverbul romșn ku salăia.

La această răspundem :

Îngreșită, adunarea de la 1842 merită epitetul de *representare națională*: întâiu, în privința numărului, fiind închinat numărul membrilor adunării ordinare; ală duoilea, ală karakterului ei, reprezentându diferite klasse, și avându de misiune numai allegerea Domnului; dar nu e mai puțin adevărată că maioritatea așellei adunări era kompusă de privelegiaș, și că allegerea Prinșului Bibesku a fostă o kurață skamatorie. Kătu pentru allegerea dela 24 Ian, tótă lumea știe kum ș'a făkută; maioritatea boerilor din kameră avea gata pe kandidatul ei, pe Prinșul Bibesku, kare se și apropiasse de Bukurești. Kum dar a eșită din urna elektorală Kolo-nelul Kuza Domnă ală României de dinkóche de Milkovă?

Prin voința Poporului!

Așal Poporul din Bukurești, kare nu voia la 1859, ku nișă ună preșă de Domnă pe Bibesku, kăndă totă așellă popor ilă resturnasse dupe tronă la 1848, bravulă popor din kapitală ș'a manifestată ku energie kontra lui Bibesku, kandidatulă Țiokoilor, (kumă zice poporul în limba sa), și în favoarea lui Kuza, kandidatulă Libertonilor.

Numele de Kuza la 23 Ian. 1859 kăzu ka o bombă între partizani Prinșului Bibesku, kari fură nevoinșă a vede voinșei impozante a opiniunei publice, ku speranșă că o asemenea allegere, fiindă kontra Konvenșiei, va fi anulată de maioritatea Areopagului

Europénu. Dar faptulă împlinită ku voingă poporuluî e pentru totă deauna împlinită.

Siléskă-se dar guvernulă luî Aleksandru Ioan I. a respunde la înkrederea Românilor. N'astepte kabinetulă său impulsivnea poporuluî și stimularea kandidașilor la domnie, pentru a realiza legitimele speranșe alle 5 millioane de Români, ce l'au akklamată în unanimitate Domnitorul unei nuoz ere de libertate și de progresă. Aibă Ellă de esemplu guvernulă Prinșuluî Bibesku, și tristulă sfârșită ală așestuî guvernă ce'și pusese pîrghia tronuluî în konsululă muskăleskă:

Venimă la keștiune.

Keștiunea este a și daka Prinșulă Bibesku a respunsă la înkrederea Nașivneî, și daka a realizată programulă koprinsă în diskursulă tronuluî de la 14 Fevruarie 1843,

„Politikamente, Prinșulă Bibesku avea, la urkarea sa pe tronă, cea mai favorabilă pozișivne, zice D. Ioan Ghika, pag. 55--60. Sta în mîna sa a fașe totă binele: kăș, ka kreatură a generaluluî Kisscleif, ală konsululuî russă (Daskoff), ș'ală generaluluî Duhamel, aktele salle n'ar fi deșteptată nișă o bșnuóelă kabinetuluî de la St.-Petresburgă. Pórta iarășă nu era dispusă a împiedika akșivnea Prinșuluî Bibesku, kare, de și cșise Domnă mai multă din kutia luî Bosko (boite de prestidigitateur) de kășă dintr'o urnă elektoorală, era ku tóte așestea Allesulă Românilor. Elă pșrea kă se bukură la înșepută d'affekșivnea și de înkrederea șșreî. Dar Prinșulă Bibesku debută prin

CERERÎ MARÎ DE BANÎ; și nișî o sumă nu'î fu refu-
sată de Adunare. Propusse ună *beilicî* de șase zile
pe anū pentru făcerea drumurilor, pe care Adunarea
fîlū sanđionă fără diffikultate și fără diskuđiuai; ka-
să'șî atragă pe proprietari, presintă în Kameră o lege
prin care obliga pe đđranū la șase zile de lukru,
peste velle 12 zile alle klăcei."

Prinđulū Bibesku perdu prestigiulū prin abu-
sulū săū de autoritate, prin konduita sa nekibzuită,
și prin xođinele ce se făceaū în administrađie și tri-
bunale. Acesta dete naștere opođiđiunii în Kameră,
manifestată ku okkasiunea modifikării legii zestrăle,
prin care Prinđulū cerea *ca bărbatulū se pótă ipote-
teca averea nevestei*. Opiniunea publikă începu să
murmure; kăci legea înfiinđă garanta kopiilor o parte
din averea zestrălă. Legea propusă fu respinsă de
Kameră k'o fôrte mare majoritate. Acestū refusū fu
unū blamū datū Domnitorului, ce hotărîse a se des-
face de nevastă, spre a lua de sođie pe amanta sa
(nevasta spătarului Kostake Ghika), si a se putea fo-
losi de usufruktulū zestrălă, ce se urka la unū mi-
lionū aprópe. Prinđulū, nekăjitū d'ăcestū refusū,
destitui din posturile lor judekătorești și administra-
tive pe tođi deputađii ce votasseră kontra legii zes-
trale. Ku tóte acestea, totū se desfăku de nevasta
lui, ku ponosulū kă este *smintită*; și orindui epi-
tropi pentru kîrnuirea averii salle (1)

(1) Dup'ăceea cereu desprăđirea sa de dînsa la Mitropolitul, care
o refuză; dar Patriarxul, prin mijlocirea konsulului muskă-
lesk, i akkordă această cerere. (pag. 156. La Valachie sous
le hospodar Bibesco, par. A. B.)

În timpul acesta sosi în Bukurești unu Muskalu, anume Trandafiroff, ce fêku prin darru o kutorie pretinsu *mineralogicã*; guvernulu i dedese prin kontraktu dreptulu de splotare alu tuturor minelor partikularilor, ku folosulu pentru Visterie de 10 la sutu. Dupe unu anu și jumtate, Adunarea ceru esplikare Bibeskulu pentru acesta, observîndu'i k guvernulu nu pôte face concessiuni de felulu acesta fără consultarea mai întăiu a Camerei. Prințulu respunse la adresa Kamerei într'unu modu atingtor demnității și drepturilor salle, zikîndu, în offisulu sêu, k privește acea Cameră oa nedestoinică de chibduiri serióse; și înkise Kamera înainte de votarea bugetelor.

„Dup'aceea Bibesku, ku ajutorulu konsululu musklesku Daskoff, mijlocște la Pórtu înkiderca Kamerei, pentru unu timpu nehotăritu; și printr'unu firmanu turcesku, Kamera romănesku fu înkisă turcește de la 1843 pînă la 1846, în kare timpu, Bibesku luă din Visterie sume fórté mari, ku modulul celu mai nelegiuitu (ziče D. I. Ghika, pag. 48).“

Finanșele sub Prințulu Bibesku fură într'o stare de plînsu: fie-kare fura kătu putea. Kamera fiindu înkisă, Prințulu ceru de la ministrii sêi 15000 galbeni pentru reparăția kasei salle, de și Statulu keltuisse, ku șase ani mai 'nainte, 30000 galbeni pentru palatulu domnesku din Podulu Mogoșoai. Fêku sê i se plătésku și kăte 1500 galbeni pe totu anulul, kiria kasei salle, sup privinire kă este proprietatea kopiilor. Într'o ordonanșă trimisă ministerulu de

Finanțe, se zice că, dupe ună ordină superioră, Prințul e autorizat a lua 130,000 galbeni din kasa de rezervă și din kasa centrală, pentru plata keltuelilor fıkute ku investitura la Konstandinopole; deși, ku așești bani Bibesku a kumparatū tótă averea falituloi Pağı-Mosku, în paguba kreditorilor așestuia.

În anulă 1845, Bibesku a luatū 25000 gal. pentru mergerea la Rușiug spre a visita pe Sultanul (1,

Kontra legilor, baniî din kasa de rezervă a miliției, fură întrebuințai la facerea unei kasarme) kare n'a kostatū de kătū 25 la sută din suma keltuită, zice D. Ioan Ghika, pag. 65.

Bugetulă anului 1848, alkătuitū de Bibesku fără konkursulă Adunării, înfățișă ună escedentū de șase milliōne și jumătate lei peste bugetulă votatū de Adunare: așeșta sili pe guvernū a ridika nuoe imposite; dajdia nēmurilor, desfiingată de Regulamentū, fu restabilită la 1846, kăte 60 lei de individū; și așeștă dajdie dette suma de 1,800,000 lei.

Adunarea la 1842 votasse șase zile pe anū de sic kare famillie de birnikū pentru facerea drumurilor; deși, este de obște kunoskrătū că ȝraniî aū lukratū prin abusū kăte 12 și 20 de zile pe anū, în lokū de șase, În kursū de șase anī, Bibesku a dis-

(1) Ku așeștă okkasiune, kăpitanul Eliat i-a fıkut următoarele versuri;

Șdina glava

A luat slava

De la Sultann

Hiar de Mumir,

Iar Prințul nostru

A luat firemle

De la 'mpăratul

Kăte un sikti.

pusă de 100 milioane lei ai drumurilor, sokoind kăto 30 milioane pe an; ku bəniŭ ayeŭtia amă fi putută avea drumuri în tótă țara.

Sup pricinuire kă kapitala fusese lipsită de fjină în anul 1845, s'au făcută în 1846 mari a-provisionări de grău, kare s'a vindută mai tirziă în kontulă Municipalității, la ună ore kare D. Pațurea (omă ală Prințului Bibesku) ku prețulă obișnuită; kəndă în anulă acela grăulă s'a vindută ku ună preță fôrte mare.

La anulă 1846, ku okkasiunea înturnării din kăllătorie nevestei Spătarului Ghika (1), s'au făcută keltueli enorme din punga kontribuabililor. Kapităția din 1845, (40 miŭ de famillii plugare trekusseră peste Dunăre și în Austria, în kursă de șapte ani, din pricina klăcei ș'a beilikurilor) în lokă s'ă skază în proporțiune ku numărulă emigrațiilor plugari, a kreskută ku 300,000 lei; ceea ce împovăra pe kontribuabili în siingă ku suma de ună millionă și jumătate aprôpe.

În timpulă întălnirii Sultanului la Rușukă ku Prințulă Bibesku și Prințulă Sturza ală Moldaviei, Reșidă Pașa konsilie pe Domnulă Romănieș a deski-de Kamera. La înturnarea sa ia țarră, Bibesku kolindă tôte județele, însoțită de Villara, și seamănă în drumulă posturii și rangurii, ka s'ăși assure allegerile. (2)

(1) Fiitorea soție a Prințului, numită în aktele ofițiali, **Inalta logotnică!**

(2) Ku okkasiunea kăllătoriei ayeŭtia, Bibesku ingenukie la monăstirea Dealului (unde era egumen Palada) pe mormintul lui Mixai Viteazul. Un poet, kăpit. Eliat, i făku atunvii următoarele versuri:

La 15 Noembre 1846, Bibesku konvókъ kollegiile elektorale, trimiúnd instrukúni prefekúilor ku totul kontrariú legiú elektorale; astfel se skósse-
rъ din listele alegútorilor noъ pъrúú din zece din
cei ku drept d'a si alleú. In kapitalъ íúú assigurъ
18 kandidaúú; pe kúnd aúí eraú o mie de allegú-
torú, in velle-l-alte kolegiurú abia se urka numbrulú
allegútorilor la vr'o duos-zece. Adunarea fu duple
gustulú Prinúului, kare dette prin ea o aparinú de
legalitate aktelorú salle administrative úi finanyiare,
fórté improvъrtóre pentru poporú. (1)

Splótarea minelor de sare fu datъ in livitayie
ku o mare skúdere, úi pe douú anú mai multú.

Ventul cerealelorú, ce se urka pe anú la pa-
tru millióne aprópe, úi kare era destinatú pentru res-
plétirú naúú nale úi gratifikúú, fu dbruitú de Kamerъ
Prinúului Bibesku, sub titlu de adaosú la lista úivi-
lъ, pe viadъ.

Invúúútura skólelor, ce era fbrъ platъ, fu tak-
satъ ku trei galbenú pe lunъ pentru eleviú esternú.

Kontraktulú poúúilor, fúkutú k'o mare pagubъ

Unbra lui Mihaú kátre egumenu Palada.

Pbrinte Palada,	Úúú, tatъ, la morminte
Tbrntie gróra mea:	Kъ Dravú fak ispite;
Kúúí peatra'mú cea kuratъ	Se fak strigóú, stafie;
Fu astzúú úbrutatъ	Fъ semn sъ nu mai vie,
D'un Drak ímpeligat.	Sъ piarъ-úllu Nekurat.

(1) Ku okkasiunea aúestei Adunúú, un poet d'atunú fúku urmъ-
tórele versurú:

Tiranul ku nas Mare,
Ku suflet ínsъ mik,
Spre-a naúúei perzare,
Kompuse-o adunare
De ómenú dé nimik.

pentru Vistierie, fu și aceasta sanționată de Kameru, care i akordă pe d'asupra dreptul d'a putea înțeri făr apelu sentințele tribunalelor de țara instanț.

„Bibesku pusse de hătu kă nuielle o jună guvernantă din Hanovra, ce avusese nefericirea a kădea în disgrăția nevestei Prințului, zice D. I. Ghika, pag. 69.“

Aci e lokulă a însemna kă în a duoa edigiune a Regulamentu'ui Organikū, publikat sub guvernul Prințului Bibesku, s'aū falsifikatū mai mulți artikoli importanți din adeveratulū Regulamentū; iar kestionea monastirilor zise Brînkovenestī, remas de la Kisseleff în stare de procesū, în a duoa edigiune a Regulamentului se vede trekut de Bibesku sub titlu de LEGUIRE. ¹

„În skurtū, starea Romăniei sub Prințul Bibesku se pōte resuma asfelū, zice d. I. Ghika.

„Kălkarea tuturor legilor konstituționale; întrebuingarea banilor Statului în folosul boerilor, mar și miș; ridikare de imposite făr budgetū și kontrolū; abuzuri enorme în administrăție; korumpție în tribunale; lips total de garanție pentru proprietate; în fine, desmăgarea familliei!“

Eat amicii ordinei, ai familliei, ai religiei, ai proprietății, judckauți de kiar vice-președintele Kameri boerești, ku akte oficiale.

Konsulul franțesū din Bukurești, D. Billecocq fiind k'a deskrisū kabinetului dela Tuilleri modulū

¹ Vezī Monastirile zise Brînkovenestī, de D. Bolliak, Rom. No. 264, anul korent.

allegerii Bibeskului, și toate câte aratarmă mai sus, fu destuită de Ministru Guizot, prin influința D-ei Lieven, favorita primului minisiru al Franței, pe care favorita soția Bibeskului o kulmasse de daruri și de bani. (1)

Konduita Prințului Bibesku, în privința MĂNĂȘTIRILOR ÎNCHINATE, o aflăm într-întreg în importanta operă ku acestu titlu a Marcelui nostru publicistă, D. Cesar Bolliak. Prințul Bibesku a inkis și skólele sțetești, instituite de Aleksandru Ghika.

Kătă despre libertatea preseiei, sț se vază operele autoriloră din ayellă timpă, contite de fófeka censurei; ilustrulă nostru istorikă Bălcesku, pentru un artikolă istorikă din *Maqasinulă Daciei*, tolerată de censure, fu silită sț se espatrieze, ka sț skape de persekujă Prințului Bibesku ș'a boerilor sț.

Kurierulă Romană al D. Eliadă fu sugrumată de Bibesku la 11 Iunie 1848, din ordinulă lui Duhamel.

De și toyă le kunoaștemă ayestea, fiind kă abia sunt 15 ană de kând se komitteau ayeste nelegiuri, am luată de martoră însă pe D. Ion Ghika, pentru a da mai multă greutate opereii nóstre.

Akum vom lua de martoră pe D. Ioan Eliade.

Deskidem PROTECTORATULĂ ȚARULUI, și vitimă la paginile 27 și 28.

„Următorulă lui Aleksandru Gika la tronulă Romăniei, însemnată mai de nainte de Russia, era *Știrbei*, kare o servisse ku zelă. Fratele sț, G. Bi-

(1) Histoire des Principautés, par Elias Régnauld, pag. 235 mi 250.

besku, skamotîndu'î postulū, o surprinse kiar pe Russia, de și îl kunoștea *ce pómă este.* (1)

„Bibesku fu allesū Domnū prin dibȳcia sa. Planulū moskovitū d'a okkupa ambele ȳrī, pe kare planū îl demaskasse *Alek. Ghica*, numaī putea fi pusū în jokū sub Bibesku. Makiavelliī uralianī (Muskaliī) se gîndirȳ atunçī a întroduce în ȳarrȳ koloniī ruseșī; trimisserȳ dar kunȳskȳtorī pentru sploatarea mine-lorū; dar Regulamentulū nu îngȳduia aȳesta fȳrȳ aprobarea Kamerei. Bibesku priimi ku bunȳ voinȳ pe Trandafiroff ku aī sȳī, rekomandȳndu'l ku denadinsulū ministerulū, kare și înkeie kontraktū ku splȳtorulū rusū, ordonȳndū prefekȳilor de judeȳe a'ī da totȳ ajutorulū putinȳiosū; adikȳ, a sili pe proprietariī munȳilor a priimi kondiȳiunile komunismulū kosakū: „*Al tȳū e al meū, dar al meū nu e al tȳū.*“

„Trandafiroff avea înkȳ deplina putere a adduce din Russia vr'o patru saū çinȳī miī de munȳitorī; se îngelleȳe kȳ soldaȳī (des sapeurs) strevestiȳī în ȳȳranī, ka ómeni supușī și disȳiplinaȳī.

„Aȳestū aktū arbitrarū alū Bibeskulū, *ce viola pe faȳȳ Regulamentulū Organikū, kum și proȳedarea lui Trandafiroff kȳt'e proprietariī, revoltarȳ spiritele, și silirȳ Kamera a interpella ministerulū asupra unū aktū atȳtī de skandalosū ce ataka dreptul publikū și privat.* (2)

(1) Konsulul muskalē a povȳquitȳ pe Bibesku sȳ îmbraye, în zioa ungerī, kostumul lui Mixai Viteazul, spre a'l face ridicolē. — *Vezi: l'Autriche, la Turquie et les Moldo-Valaques, par B..., Paris 1856 pagina 69.* —

(2) Ku okasiunea aȳesta, D. Elliad fȳkne numita allegorie **Mȳ-**

„Bibesku nu putu sufferi atîta kutezanțz (audace) din partea Kamerel; și dissolvz Kamera *facșiosă*; prin ačestă, Bibesku a meritătū din partea Muskalilor, înalțū sčī patronī, epitetulū de *rariū giuvaerū* (rare bijou); deчī, Russia i dette, prin Inalta Pórtz, o autoritate absolutz, fьrz kontrolū, (fьrz kamerz); și Цара sufferi trei anī jugulū sčū de ferū: kчī konsingenī și kreaturele Prințului, subt egida sa domnész, vîdeaū la licitație, fьrz temere și rușine, funkțiile Statului; despuiaū monastirile, spckulîndū averile lor; și tóte ačestea, ka sč pótz da pretestū *eucerniceī Ortodocsiī* (Sînta Russie!) a se konstitui epitropulū Romъniei, protektorulū ei *ncinteresatū*.

„Ka sč și jóche pe deplin rolulū de *destructorū*, Bibesku lovi limba naționalez în skóle, și martirisz prin ridicolū și persekuciie pe skriitorī romъnī; astfel kč ku kčtū își înstreina afekțiunea Romъnilor, p'atčtū kчрčta favórea Царului, și dreptulū d'a guverna k'o mъnz de ferū.

„Kabinetulū din Petersburgū se veselea de guvernarea *určiosă* (odieux) și ANTINAȚIONALĂ a Bibes-

ceasul și florile, kare fьku un mare sgomot, mi influințz mult asupra Kamerel: kopiem kčteva versurī din ačea frumósz allegorie:

Мѣи мѣчѣше, мѣи мѣчѣше,
Мѣи спиѣше, мѣи пложаше
Дѣ-не раче ми те кгарз,
Дуте дракулū din ɥarrz.

Nene tatz grъdinare,
Ia grъndeshitēte mai bine
La primejdia čea mare.
Če-o sč faci ku'n mьrčivē?
Цирь'l peste gard afarz!
Meargz drakulū din ɥarrz!

kuluŕ: кѣѣ ġinta Russeiŕ este a kompromaite pe Domnitorŕ ĩn okŕŕ poporuluŕ, ĩmpingġnduŕ ĩ la totŕ felulŕ de abusuŕŕ; astfelŕ ka ómeniŕ oneŕŕŕ sġ fie siliġŕ a se arunka ĩn bragele PROTECTORULUI ORTODOCSŕ.“

La pagina 31, ġitim:

„Russia konta pe *grabnica suppunere* (la promta obeissance) a luŕ Bibesku.“

La pagina 32, ġitim:

„Bibesku, kare menagea oare kum partidulŕ naġionalŕ, dupe revoluġiunea din Fevruarie 1848, auzindŕ kġ Duhamelŕ a zisŕ luŕ Villara ĩn Iaŕŕ kġ va veni ĩn Bukureŕŕŕ aŕŕ da mġnġ de ajutor kontra orŕ-kġriŕ miŕkġrŕŕ, se umplu de bukurie; ŕi skimbġ ĩndatġ limbagiulŕ sġŕ kum partidulŕ naġionalŕ.— Il taksġ de *turcofilismŕ* ŕi de *ingratŕ* kġtre *bine-vcitoarea Russia*, *singura care póte duce Moldo Romġniġ la fericire*, adikġ *la independinŕġ*, zicea Bibesku.

„Ģine kunóŕte limbagiulŕ luŕ Ŗtirbei, fratele Bibeskuluŕ, kġnd kum kġllġtoria sa ĩn London, la anulŕ 1848, ĩnġellege uŕor de unde purġedŕ aġelle illusiunŕ, atitŕ de amġgitóre ŕi fatale!

„De aġeea, bietulŕ Domnŕ (le pauvre diable) zice D. Elliad, la pagina 33 din PROTECTORATULŕ ŖARULUI, era dispusŕ la orŕ-ġe ĩn favórea Russeiŕ: a ĩmplini adikġ orŕ-ġe doringe ŕi intenġiunŕ alle luŕ Duhamel.

La pagina 43 din Protektoratŕ ġitimŕ:

„Bibesku, dupe ġe a iskġlitŕ de bunŕ voe (*librement*), Konstituġia proklamatġ la Islazŕ la 9 Iunie

1848, — къѣѣ poporulă kapitalei era fьrь arme, — dupe ce a guvernată duozь zile ka ună Domnă romană, înfrikoșindă se de Duhamel, abdikь koróna și gloria d'a fi salvatorulă și pe generatorulă nașionii sale.

„Dar Ribesku era, kontinue D. Elliad la pagina 44, *ună bietă potentată snervată* (1) (un pauvre potentat énérvé); și nъrpusi đarra, ku amăgitórea speranșь kь peste pușine zile Duhamel flă va reinstalla pe tronulă Romăniei.“

Deskidemă akumă o altă operă a D-lui Elliade (2) și citimă la pagina 24:

„La 1848, D. Magheru fu numită de Prinșul Bibesku prefetă în distriktulă Romanășь.

„De și lingușită de Bibesku și de Daskoff, D. Magheru nu voi însă a lua parte la intrigile Muskalilor ș'alle Țiokoilor.

„La 1848, dupe konsiliile D-lui Magheru, Prinșul Bibesku promise a se pune în kăpulă mișkării nașionale, ș'a nu lăsa đarra în prada anarhiei.“

Dar la arătarea lui Duhamel în Iașь, Bibesku skimbь limbajulă, kum amă arătată. D. Magheru, voiadă s'ălu înчerче, i skrie din Karakală kь Revolucșionca a sbuknită peste Oltă; dečь, eată ce ziche D. Elliade în privinșa aчesta, la pagina 87 și 88 a operei sale mai susă citată:

-
- (1) Țьranul ziche fьrь mustășь, ka să arate o voingă de femeie, o pъrpusă plină de vanitășь și d'orgoliu.
- (2) Mémoires sur les événements de 1848, par I Elliade Rădulescu, publiés à Paris, 1851.

„D. Magheru priimise de la Bibesku, la 10 Iunie, următorul bilet, p'ună petikă de hirtie:

„Îmî skrii kă kăgiva ómenî s'aũ reskulat în dis-triktulă azella, și s'aũ konstituită în guvernă provisorii. Mă întrebi ce se faci? SĂÎ ÎMPUSCÎ! Te veî înșellege ku kolonelulă Garbasky, kare plékă îndată din Bukureștî ka să se puie în frunrea regi-mentului săũ din Kraiova.“

Și la pagina 89, D. Elliade observă, ku dreptă kuvîntă:

„Membrii guvernului provisorii, la citirea ațestul biletă, se dețisseră a konsidera în viitor pe Bibesku ka p'ună INEMICŪ, și A'LŪ TRATA CA AST FELŪ.“

Ce legiune pentru tribunii poporului, d'a nu pune ničî ună temeii pe promisiunile Prinșilor *sner-vași*

Totă în opera D. Elliade, aflămă konversația sa ku Bibesku, înaintea sosirii în Bukureștî a lui Duhamel. Vezi pag. 31—37.

Starea deplorabilă a Romăniei sub Prinșulă Bibesku, de și kunoskută de noi toți, kari amă apukată aței timpî nefericiți; de și susșinută ku măr-turii k'alle Domnilor Ioan Ghika și Ioan Elliade, ce nu potă fi bșnuici de perturbatori de meserie, o vom susșine înkă ku o măr-turie înaintea kăria pșlesku tóte velle lalte măr-turii.

Ună împiegată din kančellaria konsulatului ru-seskă a publikată la Bruksele în 1847 o broșură întitlată:

LE PRINCE BIBESCU ET SON ADMINISTRATION.

(Administrarea Prințului Bibescu.)

Autorul acestei broșure judecă politica Bibeskului și a lui Daskoff din punctul de vedere al intereselor Rusiei; deși, el constată toate cele arătate pînă aici, și zice că conduita Hospodarului și a Konsolului făcî un mare rău politicei rusești, slăbindu influința Rusiei în Principatete dunărene.

Elă konkide în broșura sa astfel:

„Daskoff și Bibescu, prin conduita lor nekibzuită, împingî pe Români la revoltă kontra Rusiei.“

Daskoff zicea; „Bibescu fură; dar Eă guvernă, avîndu de adiotantă pe Bibescu.“ (1)

Invokă akumă mărturia D-ului arhitektă Mellik, fostulă deputată ală orașului Giurgiū în Legislativa din 1860, și bărbatū onorabilū; deși, eată ce ne spunea D. Mellik, mai deunzî, făcî ku mai mulț:

„Ce gîndește ôre D. Bibescu viindū în țarră? Că Româniî suntū atîtū de proști ka să mai kréză p'unū omū kare'i a înșellatū într'unū modū atîtū de nedemnū? Uitat-aū ôre Româniî abuserile ce se făceaî sub guvernulū său? Kîndū ku fîcerea teatrului naționalū, încherutū sub D. Bibescu, eă eramū înșercinatū de guvernū ku konstrukția teatrului; și fiindcă m'amū oppusū a da kitanț pentru 100 mîi de kîrămizî în lokū de 20 mîi, Prințul Bibescu îniî împuta această, zikîndu'mî:

(1) Vezi Protektoratul D-ului Elliade, pagina 29.

— Ku lupi, katъ sъ urli ka lupi (1)

— Eū nu Ńtiū sъ urlū ka lupi, i respunseiū; eu suntū p̃storulū kare, k̃ndū int̃lneŃte lupulū, i sparge kapulū ku ȋomagulū.

„Bibesku b̃tu din piȋorū, Ńi ordonъ ka s̃m̃ daū demissia.

— Nu o pot da, i respunseiū; destitue-mъ.

„Ńi fiindū kъ Bibesku se teamea ka sъ nu daū pe f̃aȋtъ *HOŃILE*, mъ destitui intr'unū modū indirekt, desfiinȋndū postulū meū.

„Daka guvernulū aktualū ar vrea sъ ȋerȋeteze dosarulū relativū la teatru, s'ar inkredinaȋa de ȋeea ȋe Ńtie tōtъ lumea: kъ adikъ trei p̃rȋȋi din patru din keltuelele f̃kute ku teatru naȋionalū aū intratū in pungele ȋellor influinȋȋi d'atunȋi“

Înr'adeṽr, toȋȋ Ńtimū ku ȋe materialū, ku ȋe zille Ńi ku ȋe banȋ, s'a ridikatū zidirea palatului de la B̃ñesa, in kare k̃ntъ ast̃ȋȋi bufniȋa; kum Ńi alte zidiri de pe Ńingъ gr̃dina ȋiŃmigiu!

Pentru kompletarea ȋellor arȋtate de Dom̃niȋ Ioan Ghika Ńi Ioan Elliade, vom adȋoga Ńi ȋele skrise de D. A. B..., agentū vekiu in Orientū, in opera sa tip̃ritъ la Bruksel in anulū 1848, aduoa ediȋiune, sub titlu: **La Principanté de Valachie sous le Hospodar Bibescu.**

Aȋestū agentū m̃rturiseŃte in prefaȋa operei salle, kъ, profit̃nd d'o lungъ Ńedere in Prinȋipatele dunȋrene, Ńi fiindū in str̃nsъ leg̃turъ ku persōnele ȋelle maȋ

(1) Despre aȋest fapt menȋioñezъ mi Elias Regnault, pag. 24ȋ

însemnate din Muntenia, a putut kunoaște bine totu ce deskrie; și kă, atătu prin karaklerul său, kătu și prin posiđiunea sa, e liberu d'avelle influinđe meskine ce răbăceskū pana unu skriitoru, ținta sa fiindu adevărul și dreptul.

Ka Romănu ce amu studiatu în aktele officiali administrarea Prinđilor regulamentari, mărtareskū kă adevărul arată diplomatul anonim, în ceea ce privește guvernul Prinđulu Bibesku.

La paginile 61, 62 și 63 din această operă, citim: „D. Bibesku, profitându de neînțelegeroa Prinđulu Aleksandru Ghika ku konsulul rusu, publikă la Paris, print'unu ore kare doktor Piccolo (censurul de presă subt Alek. Ghika, pământ de D. Elliad în *Curierul Român*) o broșură intitulată; „*Paul Kisseleff et les Principautés de Moldavie et de Valachie, par un habitant de Valachie*. (Pavelu Kiseleff, și Principatele Moldavia și România, de unu lokuitor din Valahia).

„În această broșură, Bibesku lingușește pe generalul Kiseleff ka să'si atragă protekțiunea sa, pentru a'i înlesni urkarea pe tronul Romăniei. Print'această operă, D. Bibesku se făku kunoskutū în Europa, și fu priimitū în România dreptū șeful opozițiunii ce ridika kapuđu kontra administrării Prinđulu Ghika; această opozițiune triumfă în allegerile deputađilor pentru Kamera din 1842; ea fu susținută pe față de konsulul muskăleskū, de klerul nemulđumitū ku legea ce regulasse la 1840 averile măn-

stirești, de boerit *paraponisiți*, de aspirații la domnie, și de toate *códele* lor.

Pagina 65 și 66,

„Adunerea nmi komissarî pentru redaktarea răspunsului la adresa tronului pe D. D. Villara și Bibesku, cei două korifei ai Opозициunii, amândouă ministrii subț Alek. Ghika, a kria administrare o servisser, și pe kare se pregăteaă akumă a o surpa; ačestă administrare, și daka va fi fostă greșit, era greșit totă prin abuserile fêkute de ministrii. Tipulă Romnului *ciocoiți* (parvenu), Bibesku și Villara, aži insolentî (obrasniči) mline vilî (tăritori), ei fură însărcinați de majoritatea Adunării ku denunțarea ABUSURILORŪ NUMEROASE alle guvernului Prințului domnitor. Numai în Romnîn pôte vedea čineva lukruri če nu le vede în niči o altă parte de lume (ka la noi, la nimeni). Četiți ačea adressă a Kamerei. Dar óre redak'orii ačestei adrese, ajungându la putere, aș stîrpiți ei abuserile, aș ștersi ei lakrêmile Romniei? Tokmaî redaktorii adresei (Villara și Bibesku) aș fêkută tokmaî ačelleași abuseri če imputaă administrăril Prințului Alek. Ghika.

Pagina 98 și 99.

„Greșela Prințului Alek. Ghika a fostă kă n'a dissolvată îndată Kamera, și n'a fêkută o anketă pentru konstatarea abuserilor și pedepsirea abuserilor. Atunči amă fi vîzută prin pușkării pe mulți din membrii ačellei Adunări, kari, ka funkționari sub guvernulă lui Ghika, eraă fôrte greč kompromiși dupe

deklarările făcute de Kameră; și mai ku seamă, pe D-nii redactori ai adresei, kari, ka ministrii, urmași sã fie respunzătorii de kãrmuirea lor. Apatia ce Prințul Ghika, arãtã înaintea și în timpul elekțiilor, și pãrã la kãderea sa, îlũ kompromisise ku totulũ, grãbindũ destronarea sa. (1)

Pagina 100.

„Turcia și Russia, una ka putere suzeranã, alta ka putere protektriã, trimisserã duoï komisarï ka sã judece proçesulũ dintre Kameră și Domnitor; ku a-çesta se kãlka kiar *Regulamentu Organicũ*, sançionatũ de ațelleași puteri protektóre; kãrũ un art. din Regulamentũ zice kã *anchetele de felulũ acesta sã se facã în urma plãngerilorũ adressate de Camerã înaltelor duoã Curși Protectóre.*

Pagina 102 și 104.

„Komisarïi trimiși sã fakã anketa (Duhamel și Șekib-Effendi), unulũ ka sã nu kompromiã pe konsulul muskalũ Daskoff, çellãlalt kumpãratũ de boeri(2) înkrimnarã amĩnduo administrarea lui Alex. Ghika.

„Dupre plekarea komisarilor, D. Bibesku pleakã iar la Paris, unde se zice k'a publikat o aduoa broșurã, sub titlu:

DE LA SITUATION DE LA VALACHIE SOUS L'ADMINISTRATION D'ALEXADRE GHICA, suivie de l'adresse de l'Assemblée generale de Valachie. Bruxelles, 1842.

(Despre starea Romãniei sub administragia lui

(1) Stirea oficialã a destituirii sãlle o priimi la 7 Okt. 1842.

(2) „Les motifs peu honorables de ses convictions sont de notoriété publique,“ zice diplomatul ce çitãmã.

Alexandru Ghika, urmat² de adresa Adun²rii ob²ste²ști a d²reii Rom²nești, Bruksele, 1842).

„Acest² broșur² este o libell² violent² kontra Hospodarului Ghika, nedemn² d'un om² kare se respekt² pe sine; în ea Prințul Ghika e tratat² de *arnăuț², prefăcut² și viclenu*; și de *inemic² al Rusiei* ș'al *instituțiunelor acordate Principatelor de către Russia.* (1)

„K²nd Prințul Alexandru Ghika a plekat² din d²err², starea Finanțelor era azeasta:

Veniturile	18,099,983	lei
Keltuelele	15,770,503	—
In kassa de rezerv ² se afla	1,100,000	—
In kassa central ²	2,170,456	—

Dupe ce anonimul² diplomat² konstat² t²te k²te arat² și D.D. Ion Ghika și Ioan Eliade, adaog² velle urm²t²ore:

Paginea 125 și 126.

„Administrarea Prințului Bibesku se p²te îm-
p²ri în trei epoc²: cea d'înt²i² koprinde timpul²
k²nd aktele s²lle observa² formele esteriore alle Re-
gulamentului organik², p²n² la înkiderea Kamerei;
aduo² epok² koprinde v²l² trei an² în kare d. Bi-
besku a administratu finanțele, a impus² nuoz² im-
posite, a modifikat² kodul² civil², a restabilit² pe-
d²psa ku m²rtca, a f²kut² revensiunea, a akkordat²

(1) Azeasta din urm² e un titlu de glorie pentru Gika, de kare istoria i va d²ine kont.

pensiuni, a violatî drepturile municipale, și a desființat legea pentru înaintări; toate acestea fîrî partiziparea Kamerei; a treia epokă koprinde offisurile sale ce au desființat ku totul Reglementul organik, (Paktul konstitutiv al României), prin desființarea legii în kestiuinea elcktorală.

Paginea 127.

„Profitîndu de bunele dispoziții ale Kamerei, Ospodarul fîku se îreakă duoa legi, în 1843: una prin kare îndoia taksa asupra vinului și bîuturilor spiritose, și dreptul de 5 parale de kapul de vită înxmată, pentru intrarea în orașe; a dua, obliga pe sîtenii la șase zile de lukru pentru poduri și șoselle.

Paginea 130.

„Proiektul guvernului, relativu la adaosul birului sub privinire de îmulgînea oștirii, fu refusat de Kamera d'odată ku proiektul lui Trandafiroff.

Paginea 159.

„Difra venitului direktu fu manginut, ku totu împrușinarea evidentă a populațiunei; ba kiar adrogată ku 215,509 lei, de și era o perdere de 95,410 lei din venitului indirektu, fu adrogat înșă prin taksa arbitrară asupra passepórtelor; și prin sumele luate din kasele komunale, kontra dispozițiunilor imperative ale Reglementului, ce opresk pe guvernă a se atinge de așești banii. Ku mijlokulă așesta, venitul României s'a urkată la 18,027,699 lei.

Paginea 141,

„Komparîndu budgetul regulamentar de sub

administrarea lui Kisseleff ku bugetulū anului 1846, întokmitū de Bibesku, aflămū differința în mai multū, la ačestū din urm̃, ku suma de lei 6,243,759, în keltueli anuale; f̃r̃z̃ a intra în ačestū bugetū keltuelele administrative, și impositile d'o importanț̃ maior̃: ačestea formaū o alt̃ serie nuor̃ de operagiuni neatîrnato de Fiscū, și dirigeato de unū biuroū ad-hoc, în Ministerulū de interioare. Banii destinaūi pentru făcerea a duor̃ gr̃dini publice, pentru sekarea lakulū din Țișmigiu, pentru kump̃r̃torea ȃvelor la f̃ntînele din Kapital̃, (1) pentru konstrukjiunea unui keiū la Br̃ila ș'a unui podū peste Oltū, se luar̃ din spinarea Neamurilor ș'a ȃranilor (ku beilicele), și de la lemnele din p̃durele m̃ñstirești, și din sunia votat̃ de Kamer̃ pentru statua lui Kisseleff, kare a refusat'o, și pentru kare s'a votatū 500,000 lei.

Paginea 145.

„Țerea p̃durilor m̃ñstirești ș'alle spitatului S̃ntului Pantelimon, neautorizat̃ de Kamer̃, și esekutat̃ numai k'unū simplu offisū domneskū, este o violare direkt̃ a dreptului de proprietate, și o simțitorea perdere pentru Statū.

„Keiulū Br̃ilei (adaog̃ și podulū de peste Oltū)

(1) Ačeastă, ka mi gr̃dinele, ka mi teatru, ka tôte, era o vînz de aur pentru guvernul lui Bibesku. Ku 5 milliōne lei, keltuigi pentru f̃ntîni, s'ar fi putut adduce ar̃ buñ din vinele isvōrelor du prin prejurul kapitalei, f̃r̃z̃ konsumarea enorm̃ a lemnelor la mashina ad-hoc, kare ameninț̃ stingerea p̃durilor; mai alles k̃nd vede cineva țerea lor cea neregulat̃ mi arbitrar̃.

s'a fãkutũ de duoz orĩ, fiindũ ruptũ de ñekãchunea Dunãrii; de ce sã nu se fakã odatã ãi bine?" (1)

Paginea 146.

„Ospodarulũ Bibesku ridicã la Bãlãsa o loku-
inã regaltã (unũ palatũ) pentru noua sa soãie (ne-
vasta Sprãtarului Ghika), kare palatũ s'a fãkutũ ku
femnele, ku varulũ, ku kãrmida, ku nisipulũ ãi ku
banii de la teatru, de la grãdinĩ, din pãdurele mã-
nãstipeãtĩ, de la fãntãnele kapitalei, ku banii 4 lor
ãase zile aĩ drumurilor, ãi ku banii kãsarnei, luããĩ
din kasa de ekonomie a rekrutãilor, kare ñn a-
dressa Kamerei, redigeatã de Bibesku ãi Villara se
zicea kã a fostũ *jefuitã* (dilapidãe) de ãefulũ d'atunãĩ
alũ miliãiei, ãi kare ku tãte aãestea avu desãũ banĩ
ka sã akopere keltuelele unuĩ palatũ kolossalũ (ñn
kare urlã azi lupiĩ, fiindũ ẽimentatũ ku sudorile ãi
lakãrmile bieãilor ñnfurtunããĩ sãtenĩ).

Paginea 147.

„Ku okkasiunea fãcheriĩ keiulni de la Brãila, kare
s'a strikatũ, ã'a unã grãdinã de la ãosãoa Mogoãoiĩ,
grãdinã nefolositoare publikuluĩ pentru poziãiunea sa (2)
s'aũ risipitũ (ont ẽtã gaspillãs) maĩ multũ de 19 mi-

(1) De ce? Fiind kã boeriilor nu Ospodarilor le trãbuia banĩ
BANI MULãI, ka sã dea pe la unũ mi algãĩ din protektori
lor, mi ka sã ãie luksul la ñnããiunea baronilor din Austria
m'a Lorãilor din Anglia. Eatã de ce mi mozelle, mi poduri,
mi pavage, mi keiuri, mi fãntãni, mi grãdine, mi teatruĩ, to-
tuĩ sã fããe la noi rãu, mi p'un ñntãns pãor: ka tãte aãestea
sã dea un venit anual, kare sã ñntãe ñn punãele fãã fund
alle ẽmenidãr fãã ruãne, fãã temese, fãã konãtãndã.

(2) Fãkutã pentru ceĩ ku trãsurã, kããĩ celor fãã trãsurã le vine
greu a se duãe akolo m'a se ñntããe pe jos. TOTUL PEN-
TRU BOERI!

lióna lei, deosebită de pagubele nekalkulate, skóse tot de la s'teni prin nuoele împunerî ce aũ cherutũ avelle deşarte lukrãrî.

Paginea 148.

„Se póte preŭui la 16 milióne lei, velũ puŭinũ, abusurile ce aũ isvoritũ din învoelele s'tenilor ku proprietariĩ, pentru 40000 de sate, în timpulũ admi-strãriĩ Prinŭului Bibesku; abusurî ce aũ luatũ ku tim-pulũ forma regulatũ de impositae.

Paginea 149 şı 150.

„Înkiderøa Kamerei în kursũ de patru anĩ, pe lîngã a ceea kũ lipsa ȧarra de drepturile cĩ politice, şı kũ vrbtma interesele ş'alle boerilor ş'alle ȧranilor, dar a lipsitũ şı pe oroşani de drepturile lor: fiindũ kũ allegerile municipale se fãkurũ în auestũ timpũ *cu ordinulũ poliŭiei*. Boeriĩ ceĩ mai konsideraũ furũ eskluşĩ şı de aci, ka de la ori ce împãrtãşire direktã saũ indirektã a affaerilor publice. Ku tot adaosulũ de 300,000 lei votatũ de Kamerũ la 1842, tot în paguba kontribuabilor, bugetulũ Kapitaleĩ era în defivitũ, şı se susŭinea ku împrumutãrî, mai allesũ kãndũ i se puse municipalitãŭiĩ sarŭina cea grea d'a veni în ajutorulũ grãdinelor publice k'o sumã anualã de 63000 lei, k'o subvenŭiunc anualã de 33,000 lei pentru teatru, şı ku suma de 80000 lei pentru keltuelile maşinei idraulice a fintnelor; la kare adȧogãnduse sumele pentru fokurî de artifizii, arkurî de triumfũ, luminaŭiĩ *fearicez*, serbãtorî, kãsbãtorii alle Domniȧelor

ș'alle Ospodarului, se urkă tóte peste suma de 230,000 lei, pe totú anulú, după o preguire moderată.

„Se împuta guvernului Alek. Ghika kă are venitú pe sic kare zi de la brutarí și măcellarí velú puđinú o mie de lei; presupuindú ačesta ka un adevăr pentru guvernulú lui Ghika, putemú affirma kă, pentru guvernulú D. Bibesku, ačestú rușinosú komerčiú nu e o kalomnie.

„Nu maí zikú nimikú despre nekurăđia uliđelor, kare e proverbială. Viú la fokulú velú mare din anulú 1847, kare a prefăkutú în cenușă cea maí însemnată parte a Bukureștilor: ačestú inčendiú a doveditú kă nu s'a csekutatú de Bibesku nič una din măsurrele înđellepte prevăzute de Kisseleff în Regulamentulú Organikú; astfel, stingerea fokulú era ku nepuțină.

„Ospodarulú Bibesku, fiindú kă assistasse la ačestú inčendiú vr'o duoz ore, priimi aduoa zi de la Municipalitate o adressă de mulgumire. Mulgumire pentru ce? *Fiindú că scăpasse Bucureștii care arsăse* (pour avoir sauvé la ville qui avait brûlé). Să fi vărzutú, ku okkasiunea ačesta, pe D. Konsulú Daskoff ce entusiastú era de Ospodarulú Bibesku! Elú nu putea pričepe EROISMUL Bibeskulú, kare se espusesse la fumulú flakkărilor, și kare întărziasse ku duoz ore prinzulú său în ačea zi nefastă (zi de jale).

Paginea 152.

„Tranii sufferiră multú sub guvernulú ačestulú Ospodarú: de se plńgeau la ispravničú kontra zapčii-

lor, ispravnicii dideaŭ dreptate zapciilor, kari ereaŭ kreaturele ŝi instrumentele lor de hojie; de se plîngeaŭ la ministrii kontra ispravnicilor, ministrii dideaŭ dreptate ispravnicilor, kari i ajutaŭ la hojii ŝi la allegerile de deputaŭi. Kapanulŭ (monopolŭ turceskŭ), nu în folosulŭ Stambululŭ, ci alŭ favorizilor Ospodarului, era în tŭtŭ puterea luŭ.

Salve Imperator, morituri te salutant. (Sŭ trŭeŝti, Chesare! Aveia pe kari tu i ucizii, te salutŭ la ora morgii lor!)"

Suspendŭmŭ unŭ minutŭ vitajunea, ka sŭ facemŭ ōre kare refleksiuni

Ospodarului nu'i era frikŭ nici de Kamerŭ, nici de opiniunea publikŭ, nici de Europa civilizataŭ; frika luŭ era de Nikolae I alŭ tuturor Rusiilor; deŭi, konsolulŭ francesŭ Billecocq i sta în grŭtŭ; fiindŭ kŭ aŭestŭ konsulŭ, în interesulŭ Romŭniei ŝ'alŭ Civilizaciunii, avusese kutezanŭa a skrie kabinetului francesŭ la allegerea Bibeskului aŭeste kuvinte:

„Va veni o zi kŭnd Muskalii, trekŭndŭ Prutulŭ, vor arunka o sfidŭ Europei întregi.“ (1)

Bravulŭ Konsulŭ fu tratatŭ de D. Guizot ka visionarŭ! Ce bukurie katŭ sŭ fi simŭitŭ D. Billecocq la 1853, kŭndŭ a vŭzutŭ realisatŭ profeciia sa din 1843!

Dar ce'i pŭsa Bibeskului de Franŭa? Russia sŭ trŭiaskŭ!

(1) Histoire des Principautés Danubiennes, par Elias Régnault pag. 198.

Kopiemă din *Istoria Principatelor* de Régnault pag. 235, următorea depeşă a D-lui Nesselrode către Daskoff, ku data din Ian. 1843, puşină dupe allegerea Bibeskuluî.

„Nu putemă în destulă lăuda înşeleptiunea măsurilor luate de Dumnéta ku această okkasiune, spre a ajunge la asemenea rezultată. Rekomandăşiiunea D-le a fostă nemerită şi norocită. Allegrea junelui D. Gheorghe Bibesku a RESPUNSŪ PE DEPLINŪ LA A NOASTRĂ DORINŢĂ (a *parfaitement* répondu à notre désir). Te rugămă dar a esprima Prinşuluî felicităşiiunile năstre celle mai sincere pentru allegerea sa. I veş komunika INSTRUCŢILE NOASTRE, şi i veş face kunoskută totă d'odată totă SPERANŢA DE SUCCESŪ CE PUNEMŪ ÎN ADMINISTAREA SA. Nu ne indoimă kă aceste speranşele va şti curîndă a le realisa; şi astfelă va respunde cu DEMNITATE la ÎNALTA IDEE ce Împăratulă a avută despre principiile sale, despre caracterulă său şi despre talentele sale distinse.“

Această depeşă se kompletéză ku cea următore, kari amânduoş demaskă skopulă ortodocsă ală Ortodoksei Russiî, protektrişele Românilor cea neinteresată, şi garantulă sinceră ală drepturilor năstre politice.

Deskidemă *Memoriile Regenerării Românilor* de D. Ioan Elliade, pagina 348 şi 349, şi citimă celle următore :

„După măchellăria din delulă Spîru, (15 Sept.

1848) Generalulă Duhamel kare ŝe afla în tabăra lui Omer Paŝa, vîzîndă în fine realizînduse speranțele Rusiei, espediază fără întîrziere următorea epistolă kătre generalulă Liders în Moldova.

„Generale,

„Pretestulă legală pentru intrarea trupelor Ma-
„restăuîi Salle în Valahia, s'a dată de kătre kiar Tur-
„cîi însuŝi. Desordinea s'a făcută, sîngere a kursă.
„Turcîi au intratū în țarră ka niște *barbari*; Rusîi
„vor intra ka *protectori*. Grăbește-te, generalulă meu,
„a trece kurîndă granița. ROMÂNIA E A NOASTRĂ (sic)!
„Eaț momentulă favorabilă d'a pune mîna pe Ori-
„entă și a amenința Ocidentulă.“

„D. Skarlată Voinesku, administrator ală dis-
triktulă Buzeu, pe unde era să treacă kurierulă lui
Duhamel, puse mîna pe kurieră și desigillă depe-
șile generalulă; dar kuragiulă prefetulă ŝe mîrgini
a skūte koppie dupe depeșa vitată, în presința nota-
bililor orașulă, negreșită, intimidată de bocrii aflău
făgă; i'a fostă frikă a opri originalulă ku kare Romăni
ar fi protestatū în fața Europei kontra sentimentelor
leale alle țarulă.“

Venimă iarăș la opera diplomatulă anonimă.

Paginea 153 și 154.

„D. Billecoq fu înlokuită în Romănia prin D.
Doré de Nion la 1846. Bibesku, kară voia să'lă
atrage în parte'i, îi inkirie o kasă pe kare o mobilă
ku velă mai mare luksă; avînd ș'o grădînă inkîntătore,
dessinată și plantată de grădinarulă Mayer, (dîndu'i

în dispoziție, se zice, ș'o trȃsurȃ elegantȃ ku niște kaș de fokȃ). D. Nion fu uimitȃ, fermekatȃ (fascinȃ) d'atȃta galanterie domnȃskȃ din partea Ospodaruluș; și înȃperu sȃ mișȃi tȃrne la elogiurȃ kȃtre kabinetulȃ sȃu în favȃrea esvelentissimuluș Prinȃipe Domnitor alȃ Valahiei."

Paginea 157.

„Ku okkasiunea însurȃtorȃi Prinȃipuluș Bibesku ku nevasta Sprȃtaruluș Ghika (înalta logotnikȃ) Guvernuluș sȃu impuse o dȃjdie ad-hoc pȃranilor (la corbeille du mariage) kare se urka la suma de 3,840.000 lei. Prinȃr'ȃvȃsta, Prinȃipuluș Bibesku își atrase dispregulȃ generalȃ.

„Spitaluluș Sȃntuluș Pantelimon, fundatȃ și dotatȃ de famillia Ghika, posseda atunȃi o rezervȃ ka de 700,000 lei, pe kare o smulse Ospodaruluș Bibesku (elle lui fut arrachȃe). ȃvȃsta s'a urmatȃ ku mai multe stabilimente pietȃse. Se valoreazȃ la 4,530,000 lei tȃte sumele sustrase pȃnȃ azi (1848) din kasa ȃentralȃ; și mai atȃta sȃmele sustrase din alte kase publice.

Paginea 158.

„Spȃre a skuza ȃre kum ȃvȃste jafurȃ (dilapidations), guvernuluș Bibeskuluș, fȃrȃ a fi vr'o nevoe, își propusse a rezidi patru mȃnȃstirȃ de sub munȃi, kum și încȃperile dela Episkopia de Argeșȃ; keltueele ne-folositorȃ, ȃe se urkȃ la 5 mil. lei, servirȃ de paravanȃ la ingerenȃ sa ilegalȃ în kasele ku banȃ alle

măneștirilor; două pături din trei din aceste keltueli sunt fiktive. (1)

Paginea 160—163.

„Ramura serviciului kare a sufferitū mai multū din inkiderea Kamerei, și unde garanțiile regulamentariū aū fost pe față violate, este ramura judekto-reaskă, pe kare însuși Kisseleff n'o putusse regula difinitiv. Ospodarul Bibesku, ku numirea lui Villara la Justiție, organiză și sanționă хогія, mărind konfusiunea, sfărămând kiar Regulamentul; esilend, fjudekată, pe ceī ceī kontrolă guvernulū, de și Art. 6 al tratatului de la Ak-kerman garantéz libertatea individuală kontra abusu'ul de putere al Ospodarilor.

Paginea 164—173.

„Ku okkasiunea skimbării legii elektorale, se resturna din temelie tratatele și Regulamentul, și pentru kare konsululū ruskū nu făku niči o protestare, ba inkă impedikă protestarea a 84 de boeri, mari și mici. (2)

Paginea 178—179.

„Daka țara nu s'a mișkatū pănă la 48 pentru atâtea arbitrariuri; daka Kamera a sanționatū tôte aktele ilegale alle Ospodarului, ačeastă nu va să zikă kă țara era liniștită și fericită, kă Kamera era independentă și națională, kă Daskoff era feniksulū konsulilor, și kă Bibesku era modelulū Prinților. Eū

(1) Materialul adunat ku ačest skop la Episkopia de Argeș a putrezit fără niči un folos pentru Stat.

(2) Vezi ačel protest în opera ce cităm.

însă, care am văzută ku okii toate avelle ilegalităţi; eu care vorbeskă basatū pe ACTE OFEICIALĪ ce le putem reproducē orî kând; eu care 'mă am propusă a arăta adevărulă în această opoziţiă, a lumina opiniunea publikă, şi a plăti Românilor ku această ospitalitatea ce 'mă-au akordată; eu m'artorisesk în konştiinţă kă, de la Dunăre până la Milkov, ună diploamă era sub Bibesku kontra hojiiei organizate; şi această dăruire, pe care adresa Kamerei către Prinţul Gika o represinta ka ÎNGENUCHIATĂ SUBT ABUSURĪ, guvernulă Bibeskului i sugea tot sângele din vinele ei.

Pagina 181—182.

„Konviziunile anilor 1843, 1844, 1845 şi 1846 fură sanţionate fără cercetare de Kamera servilă de la 1847. Impositele stabilite în modulă cel mai arbitrar, şi strângerea banilor dupe dînsele, şi aplikarea lor multă mai arbitrară înkă, totulă fu legalisată de Kamera. Bugetulă se împovără ku suma anuală d'o jumătate million de lei, luată din kasa centrală, care kassă, pe lângă suma de 710,000 ce mai respundea, avea să kontribue în viitor, pentru keltueele Statului, şi ku suma 1,210,000 lei, sub titlulu de împrumutare, fără speranţă însă de despăgubire; se mai împovără budgetulă ku suma de 2,800,000 lei în kontulă Ospodarului, ka despăgubire pentru keltueele făcute ku investitura sa la Konstandinopole. O sumă d'o jumătate million fu akordată pentru regularea tinerii străii la oknele de sare: keltueele ce nu s'ar fi putut urka de kât la şase miă galbeni. Impo-

situlū invъдъturei nu trebuia așezat într'o darrъ unde, kum a zisū însuși Kisseleff, instrukțiunea are nevoie de inkurageare. Kontraktarea poștilor, fьkutъ k'o mare pierdere pentru Stat, fu legalissatъ orbește de Kamera, șcl.; în fine, zelulū Kamerei a mersū atъtū de departe, inkъt a deklaratū kъ, nemaі avîndū nevoie a citi proiectele presintate de Ministrii sъi, kъчi are tótъ inkrederea în guvernū, le votézъ prin akklamare, fьrъ cheretare și diskugiune.

Pagina 183 și 184.

„Dar ni se va responde la tóte achestea ku emanșiparea điganilor dupe moșiile mъnъstirești; mъsurъ destulū de lъudabilъ în sine, d'ar fi fostū komplektъ, de și fьkutъ numai ku skopolū d'a maska atîtea illegallitъđi și arbitrariuri, și d'a fi lъudatъ de presa europénъ. Adaogъ la achestea folosulū fiskulū; điganū mъnъstirești plъteaņ tributu un galbenū pe anū mъnъstiri; pe kъnd, ka kontribuabilū ai Statulū, trebuie sъ plъtésckъ trei galbeni pe anū.

„Kamera din 1847 a inkeiatū sesiunea sa k'o adressъ kъtre Bibesku de mulđumiri *superlative*, pentru esvellenta sa administrare, pentru *economiile salle* și *patriotismulū sъū* (sic).

„Iar чеi че iskъlisserъ mъrturisirea neadevъratъ kare servi de bozъ Pațriarxulū din Konstantinopole, pentru kassarea oțrîrei Mitropolitulū (privitóre la desfacerea Bibeskulū de prima luї sogie) avei martori *falei* priimiri dreptū respъtirea portofolliuri ministeria-

le; iar deputații *compiacenți* (servili) priimire și ranguri.

Paginea 186—188.

„In fine, în kursulă celor patru ani, kât a domnită fără kontrolulă kamerei, Bibesku a priimit dela Царгъ 189,284,844 lei, la kare se adaogă ka la vr'o duoz milioane lei trași din vinderea fiktivă a moșiilor falitulă Xagi-Mosxu. (1)

Paginea 189.

„Nu'i vine kuiva să kréză kă o populațiune de 310,000 kontribuabilă (birniță) să fi plătită, în patru ani, o sumă atătă de mare; kausa este ridikarea momentană a prețului produktelor în Europa; eată ce askundea miseria reală a țăranelor române, și'i ușura óre-kum grellele sarcine alle Statului.“

Kredem k'am arătătă totă ce trebuia să știe azi Români, kari, de și știaă multe din ačestea akum 15 ani, dar le uitasseră póte. Čine nu kredo čelle arătate aci, le póte vedea în fočoa oficială a guvernului de la 1843—1848.

Akum kă lektorul kunóște faptele lui Vodă Bibesku, să'mi permită a le kompara ku voibeles lui Vodă Bibesku; deč, eată ce zicea Vodă Bibesku la 14 Fevruarie 1843, în zioa întronării sale. Estragem kăteva passage din diskursulă tronului.

„Posiția întru kare m'a ridikată DRAGOSTEA COM PATRIOTILOR MEI, pompa și činstele ce mă inkongióră, ačestă skaună pe kare mă aflu suită, iar mă

(1) Vezi probele în opera ce cităm.

presus de tóte BUCURIA CEA PLINĂ DE NĂDEJDE CARE
O VĂZŪ ÎN OCHIÎ TUTUROR ŝyl.

„CĂLDUROASA DRAGOSTE CE PURUREA AM HRĂNIT
CĂTRE PATRIA MEA, ȘI STATORNICA HOTĂRÎRE CE AM
A MERGE PE CALLEA DREPTĂȚII, FĂRĂ A MĂ ABATE NICI
ÎNTR'UNŪ CHIPŪ ŝyl.

„DOMNŪ, VOIŪ FI CEEA CE M'ĂȚI CUNOSCUȚŪ MI-
NISTRU ȘI MĂDULARŪ AL OBȘTEȘTEI ADUNĂRI : DREPTŪ
CĂTRE TOȚI, nu voiŪ trece ku vederea niy binele
spre a'l respłti, niy rșulŪ spre a'l pedepsi...

„Este vremea, Domnilor, sș skłpłmŪ patria nős-
trș de NĂPRASNICELE NĂRAVURI (abusuri) yo s'aŪ în-
kuibatŪ în sșnulŪ eș; și amerinșș a seka orș-ye is-
vor de fericiire, de nu se vor lua strașnice mșsurŪ
spre a lor grabnikș prekurmare. (1)

„Astșzi, PENTRU CEA DUPE URMĂ OARĂ, SE RI-
DICĂ GLASULŪ MEŪ A ÎNDEMNA SPRE POCĂINȚĂ PE CEI
RĂŪ NĂRĂVIȚI; IAR MĂINE SE VA ÎNĂLȚA GLASULŪ PRA-
VILELOR MAI PRESUS DECĂT AL MEŪ; și voiŪ fi silitŪ
a stșrui, din tóte virtutea, ka a lor voingșș sș se ad-
dukș în cea mai deplinș sșvırșire.

„Domnilor, întorkșndu-vș în sșnulŪ familieș,
fășegș kunoskute PRINCIPURILE DOMNULŪ VOSTRU. (1)“

La 1857, ku okasiunea Divanului ad-xok, Prin-
gulŪ Bibesku reintrș în șarrș, dupe o lipsș de optŪ

(1) Allusiune la guvernul lui Alex. Gika; a insulta în asemenca
zi pe rivalul kșzut, dovedemte cel pușin lipsș de noblețe suf-
fleteaskș.

(1) Vezi în fóea oficialș din Fevruariu, 1843, tot în așest sens, of-
fisul NO. 9, Ianuarie 30, kștre konsiliul de ministriș, kum mi dis-
kursul sșș kștre ostăși de la 14 Fevruarie 1843.

anî. Sosind în Bukureşti, la 31 Martie 1857, la 8 ore seara, fu priimită în kasele d-lui Aga K. Filipescu, unde se zice k'o ADUNARE NUMEROASĂ (de 4000) aştepta pe Măria Sa Vodă Bibescu ka s'ă lă felicitate de înturnarea sa în Patrie, în minute critice ca celle de atunci; iar M. Sa le a răspunsă printr'ună kuvîntă patetică, din kare estragemă următoarele passage:

„Dragii mei kompatrioi şi prieteni!

„Kuvintele 'mî lipseskă ka s'ă v'ă potă arăta felicitarea ve simţă, v'ăzindumă iarăşi în mizlokulă v'ăstru, priimindă, ka altă dată (la 1842 Decembrie) *mîngăitoare dovezi a dragostei V'ăstre*, kare a fostă tot d'auna şinta dorinşelor melle cellor mai vii. (Nu ne-amă îndoită de kă lă în anulă 1843).

„Osîndită a trăi departe de voi (of!) dupe ve OBŞTESCULĂ VISCOLĂ (1848) ne-a despărşită, amă p'ă-timită DE TOATE CĂTE AŞI PĂTIMITĂ ŞI VOI!

„Sokoteskă de prisos s'ă v'ă zikă kă nu viă pornit de vr'un INTERESĂ PARTIKULARĂ, saă de vr'un sentiment de AMBİŢIE PERSONALĂ (ve s'ă potriveşte!)

„Voi ştiă kă, la ori-ve împrejurare atingătoare de FOLOSUL PUBLIKĂ, INTERESUL MEŪ n'a fost altul dekăt INTERESUL OBŞTESKĂ (ne-am P'İROFORŞIT); iar ambigiu mea, de şi tot de-una FOARTE MODERATĂ (ve modestie!) dar şi mult mai mare de s'ar sokoti (aşi eşti sinceră) voi aă îndestulato ku prisos în zioa de 20 Dekembrie 1842,

„Viă dar, îndemnat de singura dorinşă de a îndeplini o datorie sfîntă kătie IUBITA NOASTRĂ PATRIE

(fericit Românie!), aducându'ți cel duple urme prinos
al NEMĂRGINITEI MELLE REKUNOȘTIȚE (șic)“

Ne oprim aici spre a întreba pe d. Bibesku:

— Kare a fost tributul vostru de rekunoștință
depus pe altarul patriei în Divanul *ad-hoc*?

— Am votat în principiu la 9 Oktomvrie 1857
cele 4 puncturi, cerute de Naștiunea întreagă.

— Pentru ce nu le ai votat și în *Memorandul*
Adunării, în ziua de 6 Noemvrie 1857?

— Nu'mi plăcea redakțiunea Memorandului.

— Se poate; dar Naștiunea n'avea încredere în
Măria Ta la 1857, kum au avut boerii la 1842; și
după citirea așestia, kredem că nu va mai avea nici
odată încredere într'unu Prințu ka M. Ta.

Azi Români, kiar cei mai devotați intereselor
Prințului Bibesku, i vor zice: „Am dori, Măria Ta,
pentru binele nostru kiar, să te susținem; dar faptele
M. Talle sunt într'o kontraziere atât de flagrantă ku
vorbele cele frumoșe, pronunțate ka deputat și ka
Domnitor, în căt ne este rușine de lume a mai sus-
ține kandidatura M. Talle, kiar prin șopte la u-
rekie.“

Terminându, mulțumim Prințului Bibesku de ve-
nirea sa în țară (kăci a stimulat kabinetul lui A-
lexandru Ioan I); și'l konsiliem ku poetul român
de la 1848:

Іа'дї Іъдїа

Și Domnїа,

Și te karrъ
Azi din Царгъ :
Къчѣ Romъniі numai vor
Pe Bibesku Domnitor.

POST-SCRIPTUM.

Aчéstъ operъ era sub tiparu, kînd чitirъm în *Românul* dela 6 Okt. 1862 (No. 279) demissiunea din deputăgia Kamerei a lui Vodъ Bibesku, kare ziche kъ:

„În ÎMPREJURĂRILE DE AȘI, SE SIMTE NEPUTIN-
„CIOSU A ÎNDEPLINI DORINȚA ALLEGĂTORILOR SĂI!“

Fiind-kъ dar nuorul se depърteazъ, paratonerul va fi în pърstrare pînъ atunчѣ kînd, saș Vodъ Bivesku se va simți în PUTINȚĂ D'A ÎNDEPLINI DORINȚA ALLEGĂTORILOR SĂI, saș partidul sșu va lukra în lokul sșu ka în prezioa lui 24 Ianuariu 1859. Atunчѣ vomъ publika aчéstъ operъ.

19 Oktom. 1862.

C. D. ARICESCU.

